

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilittér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Ózsef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELKÖS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, augusztus 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vézerelők: Babér és revolver.
Az utolsó kihallgatások.
Egy esendő-örmeester ünneplése.
A lakerti szellemidéző.
Tiszthelyettes és regalebérli.
A budapesti tűzkatasztrófa.
Bács Károly — öngyilkos.
Nem lesz szabadságolás.
Az aradi országos uszóverseny.
Halál az örültek házában.
Tárca: Ugrás a negyedik emeletről. Elbeszéli:
Egy menekült.
Regény-Csarnok: A teltekek kincse. Írta:
Ritt Gyula.

Babér és revolver.

Arad, augusztus 26.

Bács Károly föbe lőtte magát. Ez a gyászos hír terjedt el ma délelőtt a városban. Egy öreg színészember, aki a festett világban évtizedeken át, gondtalanul, egyedül hivatásának élve, mimelte a jót, a szépet, felváltva a rosszat, a ruttal, meguntta azt az életet, melynek tükrét becsülettel tartotta a nagy közönség elé estéről-estére, fáradhatatlanul.

Bács Károly, ha élhetünk ez önmagában ellenmondó kifejezéssel, komoly bohém ember volt, aki nem úgy értelmezte hivatását, hogy nappal is színésznek kell lenni, hanem aki a színpadon kívül komoly, higgadt ember volt és este a színpadon csappangott a lelke abban a régióban, mely a földi élet fölött húzódik el tisztán és ragyogóan.

A szegény öreg színész ezuttal nem jól játszotta szerepét, elvesztette lába alól a talajt, elméje előtt összefolyt a két régió és most már csak a mindennapi élet sivársága szorította össze szívet, bolygatta gondolatait és mindinkább háttérbe szorult a költők tisztult világa; az emésztő gond, az öreg napjaira váró keserű nélkülözés és sanyaruság kezébe nyomták a revolvert és egy kétségbeesett pillanatban egy buta golyó a koponyájába furódott.

Bács Károly esete nem csupán egy ember tragédiája, hanem egy szomorú jelenség a mi színészetünk világában, mely fölött pusztá nekrológ megírásával átsiklani nem lehet.

Gor'olkozóvá kell hogy tegyen ez a szomorú eset, mert megtudtuk azt, hogy miért akarta Bács magától eldobni az életet. Félt a koldusbottól, melyet kezébe kellett vennie, mert az a nyomorúságos nyugdíj kevés volt a megélhetéshez öreg napjaira, azt kellett előre látnia, hogy jószívű emberek jótékonyására, alamizsnára lesz utalva.

Ez a gondolat irtózatos volt az ideális, fenkölt gondolkodású, finom lelkületű embernek. Pályáján a nagy közönség elismerésével találkozott, 25 éves jubileuma alkalmával ünnepelték, tosztokban dicsőítették, mint a vidéki színészet egyik legderekabb harcosát, koszorúkkal, ajándékokkal elhalmozták és most annak a sorsnak nézett elébe, hogy babérjai között, elmés emléktárgyai közepette éheznie fog

kelleni, nélkülöznie betegen testben, lélekben.

Nem volt gyenge lelkületű ember, hisz nélkülözésben volt része pályája kezdetén, amikor a vidéki színészet istállóban, kocsiszinben volt kénytelen oltárát feállítani. Szeretett volna még dolgozni lelke műveltségét értékesíteni kívánta volna még valami irodában, apróbb hivatalban. Jártkelt a derék Bács egyik helyről a másikra, támogatást kért mindazoktól, kik jobb napokban tapsolták a színházban, kihívták számtalanszor a lámpák elé és éljeneztek egy-egy kitünő alakításáért. Hivatalt kért, dolgozni akart, írni, levelezni, másolni, esetleg pénztároskodni. Ugy találta, hogy ő ezt a helyet is betöltötné, mert munkaszerető, becsületes, pontos, hű és odaadó!

Nem kellett senkiféle utánéknak is kellett, mindezen tulajdonságokkal.

kiérdemesült színész.

Ez ölte meg benne az élethez való zodalmtát, ez adta kezébe a fegyvert. És ami fölött kétség kell esnünk, abban az, hogy a magyar színészpálya minden irtezménye dacára, nem nyújt a kiérdemesült színésznek öreg napjaira annyit, hogy szegényesen eltengődhessen öreg, vén napjaira. A színészvilágon kívül álló társadalomban pedig nem nyílik számára hely, nem fogadják be; a megélhetésre keserves munka árán még kilátása sem akad.

Íme, ez a tragikum Bács Károly szomorú esetében, ez az, mely fölött elmél-

Ugrás a negyedik emeletről.

Elbeszéli: Egy menekült.

Az udvari aolakon behajolva beszélgettem a szép kis Márkus Margittal. Oly friss volt, olyan jókedvű, mint még soha. Hogy miről beszélgettünk, arra már nem is emlékszem. Híszon ha tizenhat éves leánnyal beszélget az ember, nem a gondolat ád tartalmat a beszélgetésnek, hanem a szem üde csillogása, a kizárkák mosolygása és az életöröm, mely a c. arcról lesugárzik.

Valami zaj hallatszott lentről; nem a papi ut megszokott lármája, amelynek nyi hangja tompán összefolyva hatol fölre a negyedik emeletre, hanem egy vészkiáltás, amely élesen hasította meg ezt a zsongást:

— Tűz van! Tűz van!

Margit rám nézett és mosolyogva mondotta:

— Valahol ég!

— Igen, tűz van valahol.

— Ugy beszélünk róla, mint egy zsurról, egy szép nyári estéről. De hát lehet-e ásképpen beszélni valamiről egy tizenhatéves leánnyal, aki melleleg még hatodik gimnázista?

De a zaj egyre nőtt. Mintha megelevenett volna a bérház, alul lázas dobogás, futrozás, recsegés, ropogás hallatszott. Lenéztem az udvarra; sűrű füst tödult föl aulról. elsápadva mondta:

— Eg az áruház! Itt alattunk ég!

— Magam is meglepődtem, de nehogy ráljesszek, könnyedén válaszoltam:

— A' bizony! Ebből cifra kis tűz lesz!

De Margit — hiába, a leány csak leány!

— félt és nyugtalanul rebegte:

— En megyek le innét! En félek itt!

Kiáltva szaladt a belső szobába:

— Anyám, anyám! Ég a ház!

En körülnéztem, és ez az egy pillantás megnyugtató. Egy hatalmas kőház, amelynek szilárd falából apró résekként kandikálnak ki az ablakok: — ugyan mi veszedelem támadhat itt? De szó, ami szó, az irtó veszedelem közelléte engem is kényelmetlenül érintett. No meg a füst és a meleg is kellemetlen volt már. Hát jó, menjünk.

Elindultam a lépcső felé, de eszembe jutott, hogy kis szobámat elfelejtettem becsukni. Visszamentem, becsuktam és zsebettem a kulcsot. De úgy látszik igazán szórakozottá tett a tüzeset. Ujból vissza kellett mennem, mert eszembe jutott, hogy az asztalon hagytam egy megírott levelet, amelyet ma akartam még postára adni.

— A lépcsőn már találkoztam a ház minden lakójával. Valamennyien fölfelé jöttek, megrémült arccal, dulakodva, sikoltozva. Egy urinő, aki másállapotban volt, rohant legelő. Isszonyu volt nézni, amint nehéz léptekkel törtetett fölfelé a lépcsőn. Meg akartam nyugtatni őket:

— Jöjjenek le! Miért szaladnak vissza?

Nem is válaszoltak, csak rohantak tovább. Engem is majd e'gázoltak; a karfába kellett kapaszkodnom a sodruk ellen. Csakhamar megtudtam, hogy mi elől menekültek. A lépcső egy kanyarulatánál szemben állottam az undorító, pokoli ellenséggel, amely láng-karjával kapdosott felém és fojtó füstjét okádtam rám. Égett a lépcsőház és égett a második emelet!

Terिंगette, a helyzet valóban kellemetlenebb, mint ahogy eleinte gondoltam. Node se baj. Ott a másik lépcső. Csak meg kell kerülni a házat, arra lejuthatunk szépen.

Főnt iszonyu fölfordulást találtam. Mindenki esztvesztve szaladgált össze vissza. Egy urinő jajveszékelt és egy ékszeres dobozt szorongatott a hóna alatt. Egy cselédleány urnójébe kapaszkodott és torkaszakadtából bömbölt. De legjobban szívembe nyilallott Margit rémülete. Szegényke édesanyja kebelére furakodott arccal, ugy zokogott. Minden erőmből kapacitálni próbáltam őket:

— De nagyságos asszonyom, kezét csókolom, ne méltóztassék kétségbeesni. Közvetlen veszedelemről szó sincs.

Ki is fejtettem meggyőzően, hogy miért nincs közvetlen veszedelem. De hát az asszony népet nem lehet érvekkal megnyugtítani. Elkialtottam tehát:

— Menjünk a mellék-lépcsőre!

Tödultunk kifelé és utközben valamennyien rémületes pillantásokat vetettek lefelé. Aztán hirtelen elfordították arcukat.

kellene azoknak, akiknek a mű-
t támogatása volna kötelessége.
A babérkoszoru és a revolver, ez a
címe annak a drámának, mely Bács Ká-
roly életét képezte. Az utolsó jelenet ma
játszódott le — a függöny legördült. A
többi már csak annak kérdése: hosszú,
vagy rövid lesz a szenvedés, a mely az
életől a szomorú öreg kortól megváltja.
Az esetben nagyon sok a morál. Nap-nap
után foglalkoznak a színészet kérdéseivel,
égető-bajaival, a primadonna-ügyek lázba
kergetik a közönséget, az Opera egy-egy
tenoristájának elszereződése országos ér-
deket képez, csak azzal nem gondolkodnak:
mi legyen a színészszel, ha az a szeren-
csétlenség éri, hogy öreg lesz.

Az utolsó kihallgatások.

(A megoldatlan válság.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 26

A király ma lezárta a kihallgatások
scrozatát, a melyeket a magyar politikai
válság megoldása érdekében tartott, s a
válság ma sokkal súlyosabb, sokkal bonyolul-
tobb, mint az audienciák előtt volt. Az en-
gelvények kérdése tisztázva nincsen, a
szabadelvű-párt vezető nélkül van, forrong,
a függetlenségi párt a képviselőházat rend-
kívüli ülésre hivatja össze, s a kibonta-
kozva megszólván minden reménye el-

ben általában nagy várakozással tekintet-
tek. A szabadelvűpárt agrárius köreiből
erős reménységgel vannak Darányi iránt,
a kitől a parlament béke helyreállítását
várják. Azt hiszik ezek, hogy az ő —
fölfelé — megalkuvó egyénisége és az
ellenzék, agrár-kerikális elemeivel való
összeköttetései biztosítják számára a par-
lamentben a talajt annál is inkább, mert
bizonyosra veszik, hogy ha O felségétől
ma megbízatást nyerne a kabinetalakítás-
ra, úgy a Széll Kálmán által bejelentett
engedményeknél messzebb menő elvi ki-
jelentésekkel mutatkozhatnék be kabinet-
jével az országgyűlés előtt.

Nem bizonyos azonban az, hogy ez a
megbízatás már ma megtörténik. Merül-
hetnek még fel akadályok. Annyi azon-
ban bizonyos, hogy úgy O felsége, mint
Héderváry gróf miniszterelnök erősen óhajt-
ják a válságnak mielőbbi megoldását. Ha
azonban ez most meg nem történhetik,
úgy a király mégis leutazik Edvard an-
gol király látogatása után a lippei had-
gyakorlatokra, ami az utóbbi napokban
már-már kétségessé vált. De a királyról
tudják, hogy nagy gyönyörűsége telik a
harci játékban és előre elkészített pro-
gramját nem szívesen változtatja meg.
Ennek alapján nincs kizárva az, hogy a
király az aradi hadgyakorlatok folyamán
intézi el a kormányválságot.

A függetlenségi pártiak sötétebb ár-
nyalatu részének tetszik a Darányi kom-
bináció, mert azt remélik, hogy az ő ked-
vük szerinti kormányt alakít. Aztán par-

ket illetőleg a néppártiak általában Ap-
ponyi álláspontján vannak, valószínűleg a
többi elvi kérdést illetőleg is.

Félhivatalosan a fogadtatásról a kö-
vetkezőket jelentik:

(Bud. Tud.) O felsége ma délelőtt tizen-
egy órakor Darányi Ignác dr. földmivelés-
ügyi minisztert egy óráig tartó kihallgatáson
fogadta. Darányi dr. ezután Khuen-Héderváry
Károly gróf miniszterelnökönél tett látogatást.

Goluchovszky a királynál.

Goluchovszky Agenor közös külügymi-
niszter ma Ambrózy báró kíséretében fél-
kettőkor Budapestre érkezett. O felsége a
külügyminisztert három órakor hosszabb
magánkihallgatáson fogadta.

A forrongó szabadelvűpárt.

A mai napon Darányi Ignác földmive-
lési miniszter és Goluchovszky Agenor gróf
közös külügyminiszter fogadtatásával a
királyi kihallgatások sora véget ért. A föld-
mivelésügyi miniszter mai kihallgatása
elő nagy várakozással néztek, a szabad-
elvű pártban, biztosra vették, hogy Darányi
Ignác megbízatást kap a kabinetalakítás-
ra. Azonban maga Darányi, mikor ma este
belépett a pártkörbe, eléje vágott a kér-
dezősködéseknek evvel a kijelentéssel:

— Nem történt semmi, nincs semmi je-
lentenem valóm.

Mint hogy pedig a krízisben a mai na-
pig sem történt döntés, a szabadelvű párt
szomorúan vette tudomásul, hogy a ki-
rály itt léte alatt a válságot nem tudtak

st.
Pénteken elutazik a király, csak szep-
ember közepe felé tér vissza a főváros-
ba. A válság megoldását
ezt oly körülménytől teszik függővé,
a mire alig van kilátás az ellenzék enge-
dekenységétől.

A mai eseményekről a következő távi-
ratokat vesszük:

Darányi a királynál.

Darányi Ignác földmivelésügyi minisz-
tert ma délben fogadta kihallgatáson a
király. E kihallgatás elé politikai körök-

ament ember, politikai multját ismerik
és ez általában rokonszenves előttük. A
harcias párt egyelőre legalább másként
vélekedik. További magatartásukat kizá-
rólag ettől teszik függővé, hogy minő ka-
tonai programot ad.

A néppártban is örülnek a válságnak
ilyetén személyi megoldása felett. A fő-
súlyt arra fektetik, hogy a házszabályo-
kat ne módosítsák és az erőszakhoz ne
nyuljanak. Ha ez megtörténne, úgy mi-
ként fővárosi munkatársunknak több nép-
párti képviselő mondotta, még Darányi is
szemben találná őket. A katonai kérdése-

megoldani. A párt hetek óta vezér nélkül
vezettetik, igen sok tagja különösen amiatt
elégedetlen, hogy az a titoktartás, melybe
a királyhoz meghívott tizenhárom állam-
férfi a kihallgatások lefolyása felől bur-
kolózik, nem válik a párt előnyére. Nem
akarnak tovább alaktalan tömeg lenni,
amely akkora számításba sem jön, mint a
sokkal kisebb számú ellenzék. Kezd láb-
rakapni a jelszó, hogy: nihil de nobis,
sine nobis.

Ez az elégedetlenség már több nap
óta lappang a pártban, ma azonban nyílt
kifejezésre jutott egy levélben, melyet

Csakhamar innen is vissza kellett fordul-
unk. Ez a lépcsőház is égett! Valóban, már
magam is szorongást éreztem a szívem tájékán,
de az volt csak a borzasztó, amit az asszonyok
műveltek. Egyik szobából a másikba futottak,
sikoltoztak és a ruhájukat tépték. Az utcáról
már a negyedik emelet ablakait nyaldosta a
tű. Az ablaküvegek sorra pattogtak és tüzet
adtak az ablakfák. Es gyűlt, egyre gyűlt a
tojító füst, amelynek homályán keresztül elmo-
sódott, kárhozott lelkek gyanánt mozogtak min-
nyian. Végre eszembe jutott egy mentő esz-
me és teljes erőmből kiáltottam:

— Menjünk a padlásra!

A padlásról ajtó vezetett a szomszéd ház
padlására. Azon keresztül szép kényelmesen
elvonulhatunk. Főlkacagtam örömben. Lám,
milyen ijedős az asszony nép, holott semmi baj
sincsen. Pajkos jókedvemben odaugrottam Mar-
githoz:

— Szabad kérnem a karját?

Tánclepkésekben ugráltam föl a padlásra, a
többiek utánam. Odaértem az ajtóhoz. A vasajtó
szorosan volt. Egyszerre a szívembe nyilallott és
elbődültem:

— A kulcs! Hol a kulcs?

A kulcs, mindannyiunk életének kulcsa,
nem volt s. hol. Az asszonyok ide-oda szaladva
keresték:

— A kulcs, hol a kulcs?

Bennem szilaj düh ébredt egyszerre. Ugy
reztem magam, mint a duvad, akit mindenfe-

lől szorongatnak. Teljes erővel ráztam, ütöttem
az ajtót. Meg sem moccant!

Sötét volt a padlás, csak az apró ablak-
lyukakon kandikált be a tűz vörös szeme. Egy
cselédleány kinézett az egyik padlásrészen. Ta-
lán az a gondolata támadt, hogy azon mászik
ki, de mikor meglátta a tűzben kavargó mély-
séget, ijedten hőkölt vissza:

— O!

Nemsokára magunk maradtunk már: én
és a vasajtó. Az a gondolatom támadt, hogy ha
le tudnék tépni egy darabot a boltozat vasrud-
jából, ezzel fölfeszíthetném az ajtót. Ez az
eszme nyomban betöltötte agyamat, mohón
odaugrottam az egyik vasrudhoz és ráztam,
ráztam esztelenül. Most már semmi más gon-
dolat, cél, tudat nem élt bennem, csak ez a
makacs, gyűlöletes vasoszlop, amely ime, ki-
szívja minden erőmet és mégsem irgalmaz...

... Meddig lehettem itt? Nem tudom. Tel-
jesen kimerültem, homlokom veritékezett és a
mellem zilált.

Mintha eszelős álomból ébredtem volna,
csodálkozva néztem körül. Nini! Mit is kere-
sek én itt? Mitől félek? És miért vesztegetem
erőmet egy vasrudra, amelyet tíz ember sem
tudna letépni?

Egyszerre úgy láttam, hogy minden félel-
mem baiga volt. Eh, az asszonyok rémülete
ragadt magával engem is. Gondolkozzunk csak!
Igaz, hogy az ég a földszint. De hát nem meg-
esett ez már másutt is? Ime, itt vagyunk har-
mincan, mind élő, gondolkodó emberek... itt

van ez a ház, amely évszázadokra épült...
itt van ez az óriási főváros a maga hatalmas
apparátusával. Hát lehetséges az, hogy benn
hagyjanak pusztulni bennünket? Eh, nevetsé-
ges! Hiszen jönnek, bizonyosan jönnek, a tűz-
oltók! Ohó, azok értik ám a mesterségüket!
Igaz, hogy alulról nem jöhetnek, de hát más-
kor is megtörtént az már, hogy alul kigyuladt
egy bolt... Sőt, többet mondok! A leggya-
koribb eset, hogy éppen a boltnál kezdődik a
tűz a házban. Igaz, hogy én nem tudok mó-
dot rá, hogyan jöhetnének föl a tűzoltók. É
nem tudok, de a tűzoltók bizonyosan tudnak
Lehetetlen, hogy ne tudnának! Talán léggör-
bön, vagy... vagy... eh bizonyosan feljön-
nek értünk!

Megnyugodva mentem le a negyedik eme-
letre, de egyszerre elmult minden nyugalmam,
amint a többit megláttam. Az ablakok fará-
mája sziporkázva lángolt már és dőlt be a
szikra eső. Az urinő ruhája meggyuladt; egyet-
len rántással letépte magáról és aztán tépte,
tépte tovább, amíg ott állott mezítelenül. Nem
is törődünk vele.

Itt is tűz, ott is tűz, mindenünnen kibuk-
kantak a szörnyű lángnyelvek, mintha elrejt-
zött manók csufolnának bennünket. A tűz
egyre szűkült, most már egymás mellett s
rongtunk és a forróság egyetlen borzasztó, de
lálós törekvést izzított föl bennünk:

— El innen!

Vadul, idegenül néztem körül
Mit akarnak és hogyan kerül...

Sándor Pál küldött Podmaniczky Frigyes báróhoz, a szabadelvű párt elnökéhez. Sándor Pál azt indítványozza, hogy *hivassék össze a szabadelvű párt értekezletre a nemzeti követelések ügyében való állásfoglalás végett.* Podmaniczky báró még nem határozott a levél következtén teendő lépésekről, nyilván a miniszterelnökkel óhajt még ebben előbb értekezni. Annyit azonban jelenthetünk, hogy éppenséggel nem bizonyos, hogy meg lesz-e ez a konferencia. Levelelőleg hat a párttagokra, hogy míg a kormány párt tesped, addig a függetlenségi párt eleven és mozog.

A képviselőház összehívása.

A függetlenségi pártban újra fölvetették az eszmét: a mint a király távozik, anélkül, hogy a helyzet megoldásra kerül, föl-szólitják a képviselőház elnökét, hogy a *Házat rendkívüli ülésre hívja össze.* Ez iránt pénteken, vagy legkésőbb szombaton beadják a kérvényt a képviselőház elnökéhez, úgy, hogy *keddig az ülést össze kell hívni.*

A függetlenségi párt ezen elhatározását az is siettetette, hogy köztulomásu lett, miszerint a harmadik évet szolgáló katonákat visszatartják. A függetlenségi párt ezt *törvénytelennek tartja*, mert az 1868. évi véderő törvény, továbbá az 1888. évi V. törvények szerint a három évet szolgáló katonák októberen tul való benntartása *csak mozgósítás esetére engedhető meg*, és nem járja, hogy a függetlenségi párt és a nemzet akarására ily módon *pressziót gyakoroljanak.* Azonban, épen a szabadelvű párt határozatlanságára való tekintettel, még párthatározatot nem hoztak.

A király elutazása.

Ő felsége pénteken *utazik el a fővárosból, Bécsbe.* A magyarországi hadgyakorlatokon részt vesz a király, de azután nem megy a galíciai hadgyakorlatokra, hanem *visszajön Budapestre, a hová szeptember 11-ére várják.*

A válság megoldása *csak szeptember 11-ike után várható.* Politikai körökben remélik, hogy addigra, tekintettel a korona

Egyáltalán, én vagyok-e az, aki most pokoll hőségtől fuladozom és mégis dermedten állok? Odarohantam az ablakhoz és egyszerre kigyuladt bennem, a vérfagyasztó, gyilkos öntudat. Beláthatatlan embersokaság szorongott odalent és rémülten ordította:

— Kiugrani! Kiugrani!

Ah! Tehát mégis én vagyok én. En vagyok az undok halálra kárhozott és azok odalent a biztonságban nézők!

— Leugrani! Leugrani!

Ellenálhatatlan parancsként hatott föl ez az ordítás hozzám. Minden akaratom, minden gondolkodásom beleolvadt a tömegbe. Most már csak én beárok életem. Ime sok, sok ezer ember, aki mind él, — ah lehetetlen, hogy szemük láttára pusztuljak el.

— Leugrani! Leugrani!

A tüzoltók kifeszítették a ponyvát. Innen felülről akkora volt csak, mint egy zseb-kendő, amely a földre van terítve. Erre ugorjam én le? De hisz az biztos halál, holott ide-fönt talán... talán mégis van menekvés. O mi borzasztó ez a mélység és hogy vonz, huz le magához ez az ordítás:

— Leugrani! Leugrani!

De nem, nem ugrom le mégsem! minden porcikám visszahúz a mélységtől, tagjaim görcsösen húzódnak össze... nem... nem fogok kiugrani!

S a következő pillanatban már zuhantam lefelé és öntudatlanul enyésztem el a feneketlen sötétségben.

nyílt állásfoglalására, az *ellenzék körében is tulsulyra jut az engedékenyebb hangulat.*

Torontál a nemzeti engedményekért.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlése elé több törvényhatósági bizottsági tag nevében dr. Várady Imre indítványt nyújtott be, a mely szerint Torontálmegye intézzen fölrót az országgyűléshez a *nemzeti követeléseknek, egész terjedelmükben való megadása érdekében.*

Egy csendőr-örmester ünneplése.

(Rendjel-átadás a honvédlaktanyában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi honvéd-gyalogsági laktanyában szép ünnepély folyt le ma délelőtt. Az ünnepeit Hoffmann Kristóf békés-gyulai csendőr-örmester volt, akit a király a *koronás ezüst érdemkereszttel* tüntetett ki. Hoffmann Kristóf huszonnégy év óta van a csendőrség szolgálatában, megelőzően öt évet a tüzérségnél töltött. A hosszú csendőrségi szolgálat alatt sok fáradtságos nyomozást teljesített s Békés-Gyulán, mint őrsparancsnok, gyakran helyettesítette a szakaszparancsnokot.

A szabályok szerint valamely csendőr-al-tisztet ért kitüntetést mindig a szárnyparancsnokság székhelyén levő honvéd-laktanyában, ünnepies formában kell átadni. Így lett az ünnep színhelye az aradi honvédlaktanya, a melynek udvarán ma délelőtt összegyűltek a kitüntetett őrmester bajtársai s kivonult egy félszázad honvéd diszben. A csendőrszárnyparancsnokság tisztikara Szóke Béla főhadnagy, helyettes szárnyparancsnok vezetésével, a honvéd-gyalog-zászlóalj itthon levő tisztjei pedig Pálffy főhadnagy vezetésével jelentek meg.

A rendjelet Szóke Béla főhadnagy szép beszéd kíséretében adta át: hangsúlyozta Hoffmannnak érdemeit, becsületes szolgálatát, buzdítva a többi altiszteket, hogy az ő példáját kövessék.

Este a Millennium-sörccsarnok külön termében az aradi honvéd-gyalogzászlóalj altisztjei társasvacsorát rendeztek a kitüntetett őrmester tiszteletére. Az ünnepekre Szóke Béla csendőr-főhadnagy és Soós Ferenc pécskai csendőr-őrsparancsnok mondtak felkészítőket. A társasvacsorán mintegy negyvenen vettek részt.

A fakerti szellemidéző.

(Főtárgyalás a törvényeséknél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi törvényszék ritka érdekes ügyben tartott ma főtárgyalást. Egy fakerti népbolondító fölött kellett volna ítéletet mondania, ha azok, akiket bünső üzemelivel áldozataivá tett, a főtárgyalás során vissza nem vonták volna följelentésüket.

Siposs Mihály volt az érdekes tárgyalás vádlottja. Három rendbeli család büntette és egy rendbeli család vétsége miatt emelt ellene vádat az aradi ügyészség.

Siposs Mihály fakerti lakos és a falujában arról volt nevezetes, hogy a szellemekkel és bűvészekkel jó barátságban él. Ezt a hitet perze ő terjesztette és akadtak sokan, akik fel is ültek a csalónak. Azt mesélgette Siposs a hiszékenyebb embereknek, hogy olyan könyveket talált, a melyeknek révén szoros összeköttetésbe jut a tulvilági szellemekkel és a bűvészekkel, akiktől annyi pénzt fog kapni, amennyit Fakerten emberemlékezet óta nem láttak. Ezen címen aztán kölcsönt kért az emberektől. Kítől 800, kítől 50 koronát, aszerint, amint módjukban telt a becsapottaknak.

Siposs azt is mondotta, hogy 1902 év május hó első napján találkozása lesz a szellemekkel, akiktől ezen a napon 96000 forintnál is többet fog kapni. Hogy külön életmóddal is valószínűvé tudja tenni az ő szellembarátságát, a legszorgosabb mezei munkák idején is eljárógatott a templomba és éjjelenként cél nélkül bolyongott a faluban. A becsapott emberek azonban lassan kezdtek észrevenni, hogy Siposs csak az orruknál fogva vezeti őket, s mikor kezdtek követelni a pénzt, Siposs kijelentette, hogy nem ad. Ezért aztán feljelentették s ma került volna ítéletre a sor, de a főtárgyalás folyamán a panaszosok visszavonták feljelentéseiket, mire Siposs ellen beszüntették az eljárást.

Nem ilyen könnyen szabadult azonban egy másik bűnpörből, amelynek szintén ő volt a vádlottja. A bíróság Fábán Lajos dr. elnöklete alatt egy közokirathamisítási ügyet is tárgyalta, melyben ez volt Siposs ellen a vád. A folyó évben május havában egy 800 koronára kiállított váltóra, melyre Acs József nevét ő, Onódi Viktoria nevével felesége által hamisítottatta. A Viktoria takarékpénztártól 600 koronát vett fel és ezen összeg, valamint még 100 korona biztosítási összeg erejéig Acsnak fakerti ingatlanára a bank javára zálogjogot vezetett.

A bíróság ezért a tettért, a melyet különben belsmert, *egy évi börtönrre* ítélte Siposzt.

Tiszthelyettes és regalebérlő.

(A dorozsmai affér.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Dorozsma községét múlt év május 30 án nagy szenzáció tartotta izgatottságban. Fleischer Odón, az ottani regalebérlő fia hirdette utó-
utófény, hogy polonvágia Imre ou
állomásozó csendőrtiszthelyettes, úgy hogy annak le kell mondani tisztirangjáról. Az eset előzménye az volt, hogy a tiszthelyettes egy bűnygyben vizsgálatot tartott s szóbelileg üzent Fleischerért, hogy őt is ki akarja hallgatni. Fleischer azt mondta a hírvivőnek, hogy nem megy.

— Egy ilyen tacsó tiszthelyettes nem parancsol nekem, mondogatta.

Marjalaky, midőn megtudta, hogy miként nyilatkozott róla Fleischer, kiment hozzá az utcára s kérdőre vonta s mivel megismételte kijelentését, arculütötte. Fleischer erre felemelte kezét, de a csendőrök és a nép lépelt s így elintéződött az ügy. Fleischer azonban azt híresztelte, hogy ő vissza ütötte Marjalaky-t s ezt a csendőrszárnyparancsnokság előtt lefolyó vizsgálat folyamán is ismételte.

A csendőrség utasítására aztán Marjalaky becsületsértés és rágalmozás miatt perelte be Fleischert egyrészt a sértő „tacsó” kifejezésért, másrészt a híresztelő és a tiszthelyettes fellettes hatósága előtt is megerősített rágalmozásért.

A szegedi törvényszék becsületsértés s rágalmozás vétségeért tényleg el is ítélte Fleischert 3 havi fogházra és 400 korona pénzbírságra, mivel a rágalmozást Fleischer maga vallotta be. A kir. ítélőtábla Fleischer Odónt a rágalmozás alól felmentette s csupán a becsületsértésben mondta ki vétkesnek, amiért aztán 3 napi fogházra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

A kuria szüneti tanácsa — mint fővárosi tudósítónk írja — ma foglalkozott a vádlott és védője által benyújtott semmisségi panaszokkal Selley Sándor elnöklete alatt s Nedeczky Odón bíró előadásában. A legfelsőbb bíróság Székely Ferenc koronaügyész indítványára Fleischert hatóság előtti rágalmozásért *egy havi fogházra* és 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

TANÚGY.

(—) Az aradi leánygimnázium megszűnt. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendeletéből kifolyólag a Hunyady József dr. és Janovics Ferenc középiskolai tanárok által vezetett aradi leánygimnázium beszüntette működését s így a küszöbön álló iskolai tanótvben már nem fog megnyitni. Azok a leány növendékek azonban, a kik a latin nyelvben óhajtanak kiképzést szerezni, ezt magánuton továbbra is megtehetik.

(—) Uj tanár a reáliskolában. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gérecz Károly sümei állami reáliskolai rendes tanárt jelen minőségben az aradi állami főreáliskolához helyezte át.

(—) Athelyezett tanító. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gödri Márton apácai állami elemi iskolai tanítót a brassóderestyei állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte.

A budapesti tűzkatasztrófa.

(Ujabb halottak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 26.

A leégett áruház romjai között a tűzoltók csákányai kutatnak az újabb holttestek után, s a kutatásnak szomorú eredménye van. Ma két újabb holttest került elő a pusztán maradt romokból. Együtt már tízenötre megy a halottak száma, de mindegyik jel arra mutat, hogy a katasztrófának még több áldozata volt.

Es mint az új meg új holttestek napfényre kerülnek, aszokép derülnek ki az újabb és újabb adatok arról, hogy a rettenetes katasztrófának nagy részben a tűzoltóság hanyagsága, ügyetlensége volt az oka. Erre vallanak a ma Budapestre érkezett külföldi szakértők. Ma különben a tűzoltó-főparancsnok ellen megjelentek a fegyelmi följelentést a székesfőváros főigazgatójánál.

A katasztrófáról a következő újabb részleteket táviratozza tudósítónk:

A kórházban.

A Rókus-kórházban ma már ismét teljes nyugalom és rend uralkodik. A tűz katasztrófa áldozatai közül összesen négy beteget ápolnak csupán; ezek közül még ma este elbocsátják Korbinyi Emmát, a ki Spirásknál volt szolgálatban és aki, mint ismeretes, az első emeletről ugrott a mentő-ponyvába. A leány már visszanyerte beszélő képességét és egész dél előtt kisasszonyának, Spira Adélnak ágya mellett áll és vigasztalta őt.

Spira Adélt tegnap megoperálták s ma már határozott javulás állott be a betegnél és egész szépen beszélget. Mindenkitől, aki meglátogatja, az édes anyja után tudakozódik, hogy hogy van és mit csinál? Szegénynek még sejtelve sincsen arról, hogy ő már nincsen az élők között. A leány és cselédje is boldogságtól sugárzó arccal beszéltek a jó királyról és az ő végtelen kedvességéről. A cseléd még hállalkodva mesélte, hogy Farkas gondnok közbenjárására a kórházból három pár vadonat új ruhát kapott, hogy legyen mivel kimennie.

A mellettük lévő szobában fekszik Mátyas Gizella, Goldbergerék volt cselédje, aki a negyedik emeletről ugrott le a ponyvába. Örö-

mei fogad minden látogatót és mindenkinél elmondja a menekülését. Mikor a tűz elterjedt és már a negyedik emelet is kigyult, mindannyian a sarokszobába futottak. Goldbergeréknél a szomszédból is voltak, hogy kicsodák, nem tudja már. A szoba is nemsokára égni kezdett és akkor benntermett egy tűzoltó; biztatta őket, ugorjanak ki, de nem mertek. Ekkor az ablak felé vonszolta őt s mikor látta, hogy két halál között áll, hát ledobta magát. Mire leért eszméletét veszítette s azóta nem tudja mi történt. Ő is nagyon boldog, hogy a legnagyobb ur, a felséges király vigasztalta nagy fájdalomában. Reméli, hogy nemsokára felgyógyul és elhagyja a kórházat.

A férfiak közül csupán egy fekszik még a Rókusban. Glück Sándor alkalmazott, a ki a félreesső helyen menekült meg tüztől. Az orvosok ítélete szerint néhány napig kell feküdnie csupán.

Tóth Ferenc önkéntes tűzoltó, akit tegnap délután éjultán hoztak be, ma reggel már hazament. Ő az, a kire a felség azt mondotta, hogy: „hős”. A fiatal ember egészben 19 esztendő, de már sokszor ott volt a tűzveszélyben. Most a 40-es házból egy öreges embert mentett ki s azután ott dolgozott tovább a másik épületben, a mig csak el nem alélt a nagy füstben.

A kórházba ma délután ismét bebocsátották a látogatókat.

A tűz helyszínén.

A leégett kerepesi-uti palotához ma még mindig rengeteg ember tódul, úgy, hogy a rendőrségnek és a katonaságnak ugyancsak elég dolgot ad a rendet fenntartani. A rommá égett palota körül még tegnap este megkezdették az átványok építését, melyet a tűzvizsgáló bizottság rendelt el s jelenleg erősen folyik az oltási munka s ma a tűzoltók keresztül kasul járnak az egész házat. Blaschnek Hugó segédtisztel, de holttestre eddigelé nem akadtak. Behatoltak a harmadik emeleten lévő Keszler dr.-ék lakásába is, a melyben minden berendezés teljesen épen maradt, sőt még az órák is járnak. A lakásból a legértékesebb holmit mentőzsákon leeresztették az utcára s azokat Keszlerné vette át, aki a végzetes napon este hét órakor érkezett meg a fővárosba a fürdőhelyről.

Keszlerék lakása fölött a negyedik emeleten szintén épen maradt Eislerék lakása is és több más lakásban is találtak érintetlen holmit, a miket még ma és holnap fognak eltávolítani.

Uj tűz a Párisi Áruházban.

A leégett Párisi Áruház épületében kedden éjjel három óra felé újból tűz támadt a negyedik emeleten. A nagy tűz alkalmával épen maradt lakásban ugyanis a nagy hőség következtében kigyuladtak a tapéták és ettől lángba borult az összes ott lévő butorzat.

A tűzoltók erre újra hozzá fogtak a oltáshoz s tolólétra segítségével szállították fel a negyedik emeletre a tömlőket.

Egy tűzoltó betörte a lakás ajtaját s a sugárcsővel behatolt a fojtó füsttel teli lakásba és a Keszler Sándor tulajdonát képező íróasztalhoz nyitott magának utat s az ott lévő iratokat és a pénzes kazetát kimentette a lángok közül.

Egy ponyvába burkolva bocsátották le ezután a kereskedő így megmentett vagyonyát.

A fent dolgozó egyik tűzoltó, mikor

lejött a negyedik emeletről, elbeszélte, hogy fent még valóságosan izzó a levegő s a szobákban méter magas a forró törmelék.

Végigjárták az összes szobákat, de a leomlott törmelék miatt még egy áldozat tetemére sem akadtak.

Érdekes, hogy Keszler Gábor lakásában az órák még folyton járnak.

Reggel 9 órakor az áruház Klauzál-utcai felén lévő egyik tűzfal, mely a Sternberg-féle házzal szomszédos, irtózatossá robajjal összeomlott. Szerencsére nagyobb bajt nem okozott.

Följelentés a tűzoltó-főparancsnok ellen.

Földes Arpád fővárosi bizottsági tag ma délelőtt Matuska Alajos helyettes polgármesterhez sürgős följelentést adott be Szczerbovszky Szaniszló tűzoltó-főparancsnok ellen. A följelentésben a következőket mondja:

Azt beszélik, hogy tisztán a tűzoltó-parancsnokságnak mulasztása okozta a sok halált és sebesülteket, mert ahelyett, hogy a tűzben rekedt, s magukkal nem bíró, eszközt vesztett asszonyok tanácsára és megmentésére a tolólétra vagy a szomszédos házból tűzoltókat küldött volna, akik könnyű szerrel akár a szomszédos ház utján, akár a szomszédos ház tűzfalán keresztül tört résen megmenthették volna a szerencsétlen áldozatokat, nyugodtan nézték, a mint az utolsó reménytől is megfosztott emberek a tűzhalál elől a majdnem ép oly biztos halálugrást tették.

Azt mondják, hogy a tűzoltó-parancsnok súlyos mulasztást követett el, mert habár négyemeletes házban lévő bolti tűz jelezte, a szükséges készletekkel fel nem szerelve jöttek a kerületi trainek a tűz színhelyére.

Azt állítják, hogy ha a tűzoltó-főparancsnok kellő körültekintéssel első sorban az emberek életének megmentésére gondolt volna, a gőz fecskendő és a tulnag mennyiségű vízzel a kapubejáratnál a tüzet igen könnyű szerrel eloltotta volna és további vizsugárral, még a lépcsőn is lejuthattak volna a tűz tengerében rekedt emberek.

A följelentés így végződik:

Méltóztassék sürgős fegyelmi vizsgálatot indítani Szczerbovszky Szaniszló tűzoltó-főparancsnok ellen annak kideríthetése céljából, vajjon igazak-e a felmerült gyanúkok, vajjon igaz-e, hogy a legcsekélyebb tűzoltói tudással a sok ember élete megmenthető lett volna s a szörnyű katasztrófa e legnagyobb szerencsétlenségei elkerülhetők lettek volna-e, s arról a lehető legközelebbi idő alatt akár egy rendkívüli közgyűlés utján, akár pedig más alkalmas módon a főváros közönségét megnyugtani.

A főváros segélye.

Ma délelőtt Morzsányi Károly, Vázsonyi Vilmos és Ehrlich G. Gusztáv fővárosi bizottsági tagok fölkeresték Márkus József főpolgármestert s kérték, hívna össze rendkívüli közgyűlést, abból a célból, hogy a Párisi Nagy Áruház égésénél tűzhalált szenvedettek hátramaradottainak pénzbeli segélyt szavazzanak meg. A főpolgármester készségesen eleget tett a fölhívásnak s azonnal elrendelte a közgyűlés összehívására vonatkozó intézkedések megtételét. A közgyűlés augusztus 28-ikán — pénteken — délelőtt 11 órakor less. A mint értesülünk, a közgyűlés 20,000 koronát fog megszavazni. Hogy a segély nyújtása gyorsan megtörténhessen, holnap — csütörtökön — délelőtt fél 10 órakor rendkívüli pénzügyi és gazd.

20,000 korona pénzbeli fedezetét s ugyancsak holnap már a tanács is tárgyalja ezt az ügyet.

A király a sebesültekért.

A király nem elégedett meg azzal, hogy meglátogatta a kórházban az életben maradt áldozatokat, hanem ma 5300 koronát küldött Rudnay Béla főkapitány kezéhez, hogy osztassa ki a katasztrófa következtében beteggé lett áldozatok között.

A pénzadományt így osztották föl:

Az áruház foglalkozás nélkül maradt alkalmazottai 4000 koronát kaptak.

Továbbá 100—100 koronát kaptak:

Kordényi Emma cseléd,

Mátyás Gizella szobaleány,

Spira Adél varróleány,

Glück Sándor, kereskedelmi alkalmazott.

A három megsebesült tüzoltó.

Dobos János házfelügyelő, továbbá:

Tóth Katalin,

Sós Mária,

Feigler Sarolta cselédek.

A Spira Sarolta családja 200 koronát kapott.

A pénzt *Boda Lajos* kerületi kapitány, a közigazgatási osztály vezetője vitte a kórházba s osztotta szét a betegek között, akik hálatalan fogadták a király jótékony adományát.

Egy aradi ember a ponyvánál.

Azok között, akik a tűzkatasztrófánál a tüzoltók segítségére siettek, s a mentő-ponyvát tartották, volt egy aradi ember: *Ecker Manó* üzleti alkalmazott. Beteg feleségét vitte a fővárosba, gyógykezelés végett. A mikor a tűz hírért hallotta, a feleségét egy kávéházban hagyta, s pedig a közönség közé került. Mikor a ponyvát odahozták, s is az egyik mellé állott és segített a mentésnél.

O is azt mondja, hogy a tüzoltók hihetetlenül gyámoltalanok voltak a mentésnél. Fejtellenül majd ide, majd oda ráncigálták a ponyvát, úgy, hogy a lakusoknak kellett őket figyelmeztetni, s rájuk kiáltani, hogy most, most feszítsék a ponyvát. Azután elmondta a katasztrófa egyes jeleneteit, s mint az a lapokban, le volt írva.

A legborzasztóbb volt — mondja, — a mikor egy asszony az emeleti ablakok egyikében megjelent, ruháját össze fogta, azután az ég felé tekintett és a nagy zajban is jól hallhatóan mondta: „Isten, segíts a nagy utra!” Azzal leugrott és szerencsésen a ponyvába esett. Megmenekült.

Ecker a halottakat is megnézte s azt mondja, hogy a leglőbbnek arca *iszonyuan eltorzult*.

A romok között.

Egy tudósító írja a következőket: Két mérnök hivatalos küldetéssel bement a 40. számú házba. Kévtettek őket. A kapualjában bokáig ér a víz. Most szabad a lépcső, a mely tegnap füstöt okádott. Az első emelet, a mely az utcáról s attól derékszögben mindkét oldalon folytatása a Párisi Áruház raktárának, tárva-nyitva áll. Az udvari folyosóra szolgáló ablakok helyén kapuszerű nyílások. Egyiken bebujtam s belejutottam a százezrekre rugó drágaságok temetőjébe. Egy, sőt két méter magas az elhamvadott áruk romhalmaza. Mi van alatta? Szorongva gondol rá az ember, hogy talán holttestek, jár s tapodja őket még mélyebbre. Az utcai soron, mit átgázoltam, elmúlt tíz perc is, oly hosszú. A Kerepesi-útról tízezernyi nép néz föl, s mint bukdácsolok a jáállan uton. Az éggett halmokon, a mely még mindig tüzel a

talpat, egyszerre szembeötlik valami fehérség. Ó, mily jól esik a szemnek ebben a sivár feketeségben. Mi az? Főlemelem: egy hajás baba. Csodálatos véletlen, ez épen maradt a tüzes kemencében, míg egy-két emelettel följebb annyi élő baba pusztult el nyomorultul.

Tovább. Egy arcképre akadok. Szűz Mária a gyermek Jézussal; üvegje felpattogzott, de a kép sértetlen, makulátlan, mint O maga. Keretje feketére égett. Ezt eltettem emlékül, hogy ha a tegnap esti borzalmak föl-fölujulnak, majd lelkemben, legyen, a ki lecsillapítsa a szív háborgását.

Főlkerestem azt a helyet is, a hol az áruház emeleti helyisége átmege a Klauzál-utca 8. számú házába. Itt, e helyen is halálos veszedelemben forgott egy sereg ember. Elmondom a történetüket, amely még nem ismeretes. A Párisi Áruház csaknem valamennyi alkalmazottja zsidó vallású. Komoly hitű emberek, a kik erősen hisznek az Istenben. A *Goldberger* testvérek a klauzál-utcai helyiségben imaházat tartottak fenn, a melyben minden este hét órakor istentisztelet volt. Ebhez legalább tíz hívő kellett, a gazdák naponkint más-más csoportot bocsátottak az imaházba. Tegnap este hét óra felé együtt volt már ott a tíz ember, köztük egy *Fleischer* nevű kereskedő is a fiával. Az előimádkozó megkezdte az ájtatosságot. Egyszerre bekiált egy csomagoló munkás:

— Meneküljenek, tűz van!

A megriadt gyülekezet a boltba vivő lépcsőnek rontott. Onnan már visszariasztotta őket a fölcsapó láng. El a másik lépcsőre! Ott is lángtenger állja útjokat. Érezték a forróságot, már már összeroskadtak. Egy csomóba verődve az imaházban az előimádkozó az Istenhez fohászol, a ki kivezérlette a népet a pusztából. A sorvasztó hő-égben, fojtó füstben újra megindulnak elő nélkül s e közben az udvari erkélyre jutnak. Az emeletnyi magasságból leugráltak a földszinti dívatosztályba s onnan a lánggal szegett uton, a bolton keresztül kitörték a szabadba.

A fehér köpenyes ur.

Egy epizódot elvenitenek ma fel a rémes éjszakából. Lázás munkában voltak a tüzoltók. Sipszó, láрма mindenfelől. A nép halálos dermedtséggel látta az iszonyatos gyorsasággal terjedő tüzet. A lángnyelvek a temérdek szimlomból kéjes gyönyörrel habzólták éltet adó táplálékukat. A vad tűz-orgia közepette rémítő moraj zúgott át a tengernyi tömegen.

— A lakók bentszorultak.

— Százan vannak még a lakásokban. Es ekkor, a pokoli fényességben, megnyiták az ablakok. Csakugyan: a bentszorultak kétségbeesett őrvjüngéssel tekintettek bele az alattuk tomboló lángtengerbe.

A közönség érezte, zokogva, jajongva, hogy ezek a szerencsétlenek elvesztek.

Egyszerre csak szétnyílt a tömeg. Megérkezett *Szcerbovszky* Szaniszló tüzoltó főparancsnok. Kiszállott kocsijából. Nyomban oda lépett elé két tüzoltó tiszt és jelentést tett neki. Fontos, nyugalommal vette tudomásul a riportot. És a bakról lepattant a szolgáló cselédekete fontosságának tudatában ügyesen rákanyarította a főparancsnok ur vállára a generális hófehér köpenyt.

Mindez azonban olyan hivatalos nyugalommal játszódtott le, hogy egy munkás ember meg nem állhatta, hogy elő ne ugorjék és rá ne rivaljon *Szcerbovszkyra*:
— A szentjét az urnak! A ceremóniát végzze el otthon... Itt emberek élete forog veszélyben.

A főparancsnok ur méltóságteljesen lépett

tovább. De úgy hisszük, egy kicsit szégyelhetette magát, mert nagy igazságot hallott attól a munkástól.

A fölgyógyultak.

A sebesültek közül *Tóth Ferenc* tüzoltó és *Korbényi Emma* cselédleány ma elhagyták a *Rókus-kórházat*. Ketten, *Politzer Bernát* és *Pajor Vilma* holnap mennek ki teljesen fölgyógyulva.

Azután már csak hárman maradnak a kórházban: *Spira Adél*, *Mátyás Gizella* és *Glück Sándor*. Azonban mind a hárman a gyógyulás útján vannak és megmentők lesznek az élet számára.

A halottak még künn fekszenek boncoló intézetben, mert az eltemetésük iránt még nem történt intézkedés. Valószínűleg holnap fogják őket eltemetni. A tizenegy zsidó halott eltemetéséről a pesti zsidó hitközség gondoskodik.

Ujabb halottak.

Ma este tíz óra tájban a leégett Kerepesi-ut 38. számú épület romjai között a tüzoltók két tökéletesen elszenesedett emberi hullára akadtak.

Kilétüket egyelőre nem lehetett meglapítani, mert a rendőrségnél senki se jelentette be a ház lakói közül, hogy valaki hiányzik. Azt hiszik, olyan emberek lehetnek, aki a tűz idején véletlenül járt a szerencsétlen házban, mert valami dolgot volt ott.

A két újabb holttest föltalálásáról következőket jelentik:

A tüzoltóság ma egész nap serény kutatott a leégett áruház harmadik

gyedük emeletén, meglehetősen alapos után, holttest nyomára nem akadtak. A harmadik emelet saroklakó fürdőszobájába, a fürdő-kádban, szelben egy megszenesedett holttestet. A szerencsétlen bizonyára először arután elégett.

Csakhamar egy újabb holttest elő. Ugyancsak a harmadik emelet hulla elszenesedett részecire akadtak. A két holttest annyira el van szene hogy lehetetlen rájuk ismerni.

A tegnap föltalált tizenhárom testet ma fölismerték. Az illető *Ssa* cseléd volt.

A legújabb hullák föltalálása, miután romok között már másodszor találnak szenesedett holttestet, megerősíti az a tűzben sokkal több ember pusztult mint eddig hitték és hogy a romok még fognak újabb holttestekre találni az áldozatok száma szaporodni fog.

Az eltűntek.

Egy hírlapíró ma levelet kap nyos *Horváth dr.-től*, a ki elmondja a hogy a tűz kitörése előtt egy fél konzultálta a *Kopits* orvossal *Rács István dr.-t* akinek azóta veszett.

Ezenkívül a rendőrségnek ttek a husz éves *Kiss Erzsébet* a ki *Spiráknál* szolgált. Az eltűnt üzletvezető se került elő.

A bűn-vizsgálat.

Ma a fővárosba érkezett Bécsből tüzoltósági igazgató és *Fialke* Münchenből pedig *Wiederhoffer* tanácsos, a kik konstatálták, hogy katasztrófa körüli óriási mulasztások történtek. A budapesti törvényszék vizsgálja.

a katasztrófa ügyében megindította a bűnvádi vizsgálatot és már eddig többeket kihallgatott. A vizsgálóbíró holnap megtartja a helyszíni szemlét.

Kórody M. Béla rendőrfogalmazó tegnap kihallgatta Martinek János villamos szerelő segédet, aki az áruházban a dinamó gépek kezelésével volt megbízva. Erről az emberről megállapították, hogy működését senki sem ellenőrizte és hogy nem volt gépkezelési oklevele sem. Vallomásaiban emondotta, hogy mihelyet észre vette a veszedelmet, elzárta a gázórát és kioltotta a villamos világítást. Lehet, hogy éppen az, hogy sötétség támadt, nem menekültek az emberek a suterén helyiségekből. A rendőrfogalmazó ma kihallgatta Goldberget, az áruház tulajdonosát, és harminc alkalmasítottját.

Bécsi hangok a tüzről.

A bécsi sajtó csaknem kivétel nélkül vércikkben foglalkozik a budapesti tüzkatasztrófáról.

A *Neue Freie Presse* gunyos hangon kritizálja a magyar főváros tüzoltóit szervezetét. Konstatálja, hogy a villamos „rövid kapcsolás” ellen tényleg nem lehet védelmet találni, amde a tűz ellen — írja a nevezett lap — nagyon kevés eszközt találtak. Vannak automatikus szerkezetek, önműködő thermoszkopok, tüztávjelzők, jelző és riasztókészülékek, amelyek mindenütt beváltak. Ma már nem elég szakkal, övvel, baltával és fűtyülövel felszerelni a tüzoltókat, vannak már nyakvédők, mászkőselepek, létrák. Azok a tüzlétrák, amelyek jelenleg alkalmatlanságban vannak, nagyon szellemes szerkezetek, a szervező éleslátás valóságos csodája. De nemcsak ugróponyvák, hanem csuszós is vannak, de ilyenekről a budapesti tüzoltók hallgatnak, valamint mentőtömlőkötött hallani semmit. Mindezek halálra a tüzoltóknak nem szabad...

Olyan időről élünk, mikor Paulin-erkezetek füstsisakok, füstálarok, Fleusz-ek, Rouquayrol-Denayrouze és Leobsche-erkezetek vannak a világon. Ugy látszik Budapest számára nem találták fel. A nagy ezután a vétkeseb megbüntetését kö-

reit a protekciót, a korrupciót fessegetti, tüzvész főként. Azt mondja, hogy a ház engedélyének megadásakor a protekció szerepet játszott, különben nem engedték volna, hogy ilyen veszedelmesen építsék a házat. Azt tesz arról, hogy volt Buzovics vezetéki igazgató, protekciós hibája miatt egy egész seprasztult el tífuszban. Majd így foly-

ki jót akar evvel a temperamentumos a Kárpátoktól az Adriáig, az csak azt várhatja nekik, hogy ebből az esetből egy új fogot vonjanak le. Még pedig azt, hogy akik van önállóságra, de nem Auszriától a küzdőtől küzdjék ki, hanem a közeli keleti szűzságtól, a baksis és protekciós gazdól.

W. J. hasonlóképpen a protekciót és azt látja fennforogni és az egész csehszokott magyar slamposság"-nak nevezi.

A segélyakció.

...dekében, a kik a katasztrófa által a jutottak, nagy méreteken folyik a király adományát, a főváros a szerkesztőségek által folytatott egészítik ki, a melyekre mind napmal érkeznek az adományok. A Pest szerkesztőségéhez tegnapig közel a érkezett.

MULATSÁGOK

A gyoroki ifjuság augusztus 23-án főerült műkedvelői előadással egybekötött mulatságot rendezett. A falu darabot adták elő. A közönség deklarációjával nézte végig az előadást. A közönség közül kitént Finum Ruzsi szerepében

ben Benedek Piroska, Báthi Tercsi szerepében Benedek Mariska, Boriska szerepében Rózsa Piroska, Öndör Sándor szerepében Fekete József, Lajos szerepében Pogonyi Sándor. Az öreg Fekedit is igen jól személyesítette Kocsis Ferenc. Az előadás sikere Eckert Jozefin kisasszony, Dobra György és Kiss Géza uraknak köszönhető, akik lelkiismeretesen végezték rendezői hivatásukat.

Bács Károly — Öngyilkos.

(Egy aradi színész tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi kórház sebészeti osztályában átlótt homlokán, félholtan fekszik a vidéki színészek egyik legismertebb, legtehetségesebb és legnépszerűbb alakja: Bács Károly színész. Az öreg színjászó talán épen azért mert testi és szellemi erejének ötvennégy éves kora mellett is teljében volt (közvetlenül halála előtt még szerepet tanult), nem bírta viselni a munka nélküli életet, július eleje óta, mióta feleségével B. Maár Juliával együtt nyugdíjba vonult, állandóan életkedv nélkül töltötte napjait sőt erőt vett rajta az a beteges képzelődés is, hogy gyógyíthatatlan beteg.

Az országos színészegyesület Bács Károlynak és feleségének évenként kétezer korona nyugdíjat utalványozott, de mert az egyesület jelenleg csak negyvennyolc százalék levonással tudja a nyugdíjat fizetni, nem valami fényes existenciát tudott biztosítani a művész-párnak.

Ezekben lehet megtalálni körülbelül azokat az okokat, amelyek Bács Károlyt öngyilkosságra kényszerítették. Öngyilkossága előtt levelet írt a feleségének, melyben gyógyíthatatlan betegségét hozza fel tette okául: tény is, hogy 1905-ben őta fejfájásokról panaszkodott s emiatt néhány napig betegeskedett. Ma fölkel, mert jobban érezte magát, bár a felesége kétszer is beküldte szobájába:

— Menj be Károly, pihenj le.

Bács Károlynak azonban ma még a pihenés sem esett jól. Panker Vikornak a fácán-utca 6. számú házában béreltek három szobát július 1-én óta laknak ott. Az öreg Bács a hálószobába vonult vissza, de nem esett jól neki a fekvés, tanulni akart s elővette *Monna Vannát* azt kezdte olvasni, nagyon tetszett neki abban az öreg Marco Colonna szerepe.

Felesége ez alatt kint ült az ambíuson s olvasgatott. Ugy tizenegy óra felé lövést hall, besiet a hálószobába s Bács Károlyt a szoba padlóján fekvő vérző fejjel találta. A lövés zaja azért ébresztett gyanút Bácsné Maár Juliában, mert férjét régebben féltette már az öngyilkosságtól. A revolvert régebben el is zárta már előle, s ma mégis hogy-hogy nem, hozzájutott.

Egy kilenc milliméteres buldogg-revolverrel követte el Bács Károly az öngyilkosságot. Homloka közepének irányította a fegyvert s a golyó az orrcsont fölött hatolt a fejbe. Az orvosok a golyót eddig nem tudták megtalálni, valószínű, hogy az agyvelőn fekszik, sőt azt meg is sérítette s így a sérülés súlyos, életveszélyes.

Az öngyilkosság hírére dr. Pasgay Lajos és dr. Kabdebó János orvosok és Rámer István alkaptány mentek ki a Fácán-utca 6. számú házba. Az orvosok a sebet bekötötték s épen déli volt, mikor a sérültet mentőkocsin a kórházba bevitték.

Az öngyilkos eseményénél van s a délelőtt folyamán meglátogatták őt a felesége, Gonda László, Odry Lehel és Panker Viktor, akikkel Bács igen jó barátságban élt. Beszélni nem igen tud, feleségének mondott csak halk hangon ennyit:

— Ne sírj fiam, nekem nagyon rosszul esik ez...

Dél óta bekötött fejjel, szinte mozdulatlanul fekszik a súlyosan sebesült színész a kórház egyik emeleti külön szobájában, melynek ablaka a kórház kertjére néz s a negyedik ablak a Ferenc-téri saroktól. A felesége abban bizik, hogy a város színházi bizottsága a beteg ápolási költségeit részben fedezni fogja a betegsegítő-alapból, mert bár legutóbb nem tartozott az aradi színházhoz, mégis alig volt színész, aki annyit játszott volna Aradon, mint ő. Talán ha a Leszkay-korszak végével nem kellett volna kezébe venni a vándorbotot, amelytől ő annyira irtózott, nem is következett volna el az ő megható tragédiája. Hogy mennyire rászokott ő az aradi színházhoz, mennyire szerette Aradot és hogy örült a színészetünk állandósításának, az kitűnik abból a néhány sor írásából is, amelyet a nyári színház megnyitása alkalmából megjelent „Állandó Muzsa” című alkalmi lapba írt:

— „Mint a társulat legöregebb és legállandóbb tagja írok az állandó aradi színészetéről. Ami az öregséget illeti: Köszönöm a bököt. De az állandóságra büszke vagyok. És örül a lelkem, ha az én szerény példámat az állandóságban most az aradi színészet követi. Már én most csak azt kívánom, hogy minél állandóbb legyen!” Bács Károly.

Szomorú dolog, hogy bizony sem a színészet, sem Bács Károly mint színész, nem tudott állandó maradni Aradon. Mióta Bácsnak el kellett hagyni az aradi színházot, azóta ő nem volt nyugodt, utóbb pedig, mióta a színjátszással teljesen felhagyott, buskomor is lett.

Sajátságos azonban, hogy Bács, mintha bizonyos önértékből tenné azt, az öngyilkosságával kapcsolatban erről nem panaszkodik. Előbb sokszor, különösen barátainak mondta, hogy nem tud ő színház és munka nélkül élni más helyütt pedig viszont nem érzi jól magát, de bár öngyilkosságának legközvetlenebb oka mégis ez lehetett, erről nem panaszkodik. Egy ízben volt szó arról, hogy Zilahy Gyula szerződött a Bács-párt, de ez csak a jövő virágvasárnaptól kezdve történhetett volna.

Bácséknak van egy nevelt leányuk: Keresztény Anna, akit az öreg Bács az imádásig szeretett. Abban a levelében, melyet öngyilkossága előtt írt, felesége mellett erről is gondoskodik. Ez a levele, melyet az asztalon találtak meg, egy hosszú fehér papírlapra ceruzával a feleségéhez van írva, kuszált, izgatott kézvonásokkal és így hangzik:

Kedves jó kis anyám,

téged szeretlek legjobban a világon és Annuskát, maradjatok együtt, éljétek boldogul, mert én nem tudok a gyógyíthatatlan betegség miatt. Fent látjuk egymást, de lelkem veletek marad. Pankerékat üdvözlöm, ritka jó barátok, ne haragudjanak...

Aradváros lelkes úri közönségét arra kérem, tegye lehetővé Bácsné Maár Julia szerény nyugdíjával a megélhetés lehetőségét. A polgármester urat kérve kérem, nevezze ki Keresztény Anna nevelt leányunkat tanítónővé.

Isten velünk!

Memento mori.

Lehetetlen meghatottság nélkül olvasni ezt a levelet s aki ismeri Bács Károlyt nemes, jó szívét, az rá ismer benne. Ez a levél azt is igazolja, hogy Bács teljes, ép öntudatánál volt mikor az öngyilkosságra elszánta magát.

Lapunk egyik tudósítója ma este felkereste a súlyos sebével nehéz betegen fekvő öreg színészt. A betegágy mellett a kórház igazgatóságának engedélyével állandóan, az egész éj-

szaka ott vannak Bács felesége és nevelt leánya, akiket ez az esemény rendkívül lesújtott. Bács bekötözött fejével, szinte mozdulatlanul fekszik az ágyban, mellette az éjjeli szekrényen ernyővel takart villanylámpa ég. Két legközelebbi hozzátartozója nem tudja visszatartani a sírást, bár tudják, hogy a betegnek rosszul esik azt látni. A keserűség és a bánat kitöréseit azonban, minél mélyebbek azok, annál kevésbé lehet visszatartani.

Bács teljesen és állandóan eszméletlenül van, a beszéd azonban nehezebbre esik. Gyenge, alig hallható hangon szól s ezért kímélik is a beszédétől. Mikor tudósítónk a beteg-szobába lépett, a két nő szemeiből előtörték a könnyek s az öreg Bács csak a kezével intett, hogy hagyjanak fel a sírással.

— Hogy van Károly bátyám! — tudakolta tőle tudósítónk.

— Bizony nagyon rosszul. Erre nem is számítottam...

Itt elhalt a hangja s egy kis szünetet tartott:

— De hát a betegséget sem bírtam tovább viselni. A gyomrom... Bizony megmenthetne minket az isten a szenvedéseinktől...

Gyomorbetegségről panaszkodott az öreg, pedig emiatt ugyan nem volt oka öngyilkosságra. Inkább csak képzelődés.

Nem akartam tovább fárasztani a beteget, vigasztaló szöveget szoltam hozzájuk s elhagytam a szomorú szobát.

Az orvosok véleménye szerint az öngyilkos színész állapota *rendkívül súlyos*. A golyó helyét nem tudják s így meg sem kísérelték annak eltávolítását, de ez, hacsak feltétlen bizonyossággal meg nincs állapítva annak holléte, meg sincs engedve. Az orvosi vélemény szerint az a legvalószínűbb, hogy a golyó a *homlokürben van*, bár az orron és a szájon kitörő vérhányások másra is engednek következtetni. Hogy a sérült eszméletét még egy percre sem veszítette el s hogy láz eddig nem jelentkezett, azt mutatják, hogy a golyó az *aggyelvet nem sértette meg*. Ez azonban nem zárja ki a sérülés halálos voltát.

Az öngyilkos színész harminchárom év előtt kezdte meg a színészkedést atyja társulatánál, aki színigazgató volt. Három év előtt Leszkay András direktorsága alatt ünnepelte meg színészkedésének harminc éves jubileumát. Első felesége *Liptay Laura* énekesnő volt, aki Szabadkán tragikus halállal végezte életét. Második feleségével: *Maár Julia* asszonnal, aki maga is a legkiválóbb anya-színésznők egyike, a legboldogabb, a legszebb házasságot élte, melyet olyan szomorúan megzavart ez a mai tragédia.

Bács Károly egyike volt azoknak a színészeknek, a kik Aradon szinte „polgárjogot” szertek. Állandó tagja volt az aradi középosztály társaságainak, köreinek. A Jó-pásztorban, a *Kecseth-asztaltársaság* hétfői összejövetelein sűrűn ott volt; egyik törzse volt ezenkívül a Vass-ban üléselő *Polgári társaságnak*. Azon ritka példány volt ő a művészeknek, a kik beleolvadnak annak a városnak vérébe, a hol a hivatásukat teljesítik. Könnyeket fakasztó jelenet volt, a mikor Aradról elszerződött és egy pohárköszöntőben elbucszott az aradiaktól.

— Szerettem volna — mondta — ha itt hallhattam volna meg, a sors úgy hozta, hogy az ország egy másik végébe kerüljek, a hol a színészetnek a magyar nyelv terjesztésében kell küzdeni...

Akkor *Szendrey Mihály*hoz, a pozsony-soproni szintársulat igazgatójához szerződött.

Az ereklényi között volt egy kártya, a melyben bizonyos „tisztviselői asztaltársasága” Bács

Károly színművész urat tiszteletli tagjává választja. Érdekes az a dologban, hogy ez asztaltársaság elnöke — *Krivány János* volt, s ő írta alá a fölvételi kártyát.

A magyar színészetnek talán ő volt a leglátványosabb szíve rendezője. Angyali türelemmel végezte azt az idegrontó munkát, s a legnagyobb haragjában is csak annyit mondott egy-egy fiatalabb színésznek:

— Vigyázz ecsém, mert mindjárt — *megcsaplak!*

Szorgalmas, lelkiismeretes művészember volt, aki nem finyáskodott, ha nem neki való szerepet kellett játszani. Eljátszotta egy nap a francia bohózatok kikapós ezredesét, másnap meg Petur bánt. Kitűnő parasztagazda volt a népszínművekben. Gyönyörű volt, a mint a *Nagymama* két öregjét játszotta ő, meg a felesége, ez a végtelenül kedves asszony, a második Prielle Kornélia. Jeleskedett a Cigány cím-szerepében is, ahol egész szívét beleöntötte a játékba.

Ő maga szörnyűkődött legjobban, a mikor Aradon majd minden évben egy-egy színész-öngyilkosság történt: *Spányi Lenke*, aztán *Váray Mariska*, aki szintefogadott leánya volt a Bács-párnak, — majd *Nyilasy Matyi*. Egyik-másikat neki kellett a sírnál elbucsztatni. Most szégyen, ő is az ő sorsukat akarta követni.

A kivándorló tér úgy vissza a hazájába, a hogy ő tért vissza a tavaszon Aradra. Örömrágyogva mondta, hogy a társadalm legelőkelőbb emberei üdvözölték s lám, nem felejtették el.

— Már én csak itt vagyok itthon!...

Az öröme nem tartott soká, főlváltotta a betegség, s az a kedélyállapot, a mely ma fegyvert adott a művészet érdemes veteránjának kezébe.

SPORT.

Az aradi országos uszóverseny.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Vasárnap, azaz a hó 30-án rendezti az *Aradi Athletikai Klub* országos uszó versenyt a Maroson, mely elé nemcsak a sport kedvelő közönség, de az ország s legkivált a főváros sportkörei is nagy érdeklődéssel néznek. Az Aradi Athletikai Klub verseny-rendezősége, mely júniusi atletikai versenyével minden oldalról oly elismerést és sikert vívott ki magának minden lehető elkövet a verseny lényének és érdekességének fokozása érdekében.

Alkalma lesz a közönségnek gyönyörködni *Balaton* Károly, Magyarország legelső hosszú táv uszójának remeklésében, *Halmay Zoltán*nak mesteri gyors uszásában, ki a legutóbbi londoni király versenyeken a magyar névnek oly nagy dicsőséget szerzett, hogy a versenyen jelenlevő angol király melegen gratulált a verseny rendező egyesület elnökének a meglepetést keltett kitűnő magyar uszóhoz. A versenyzők nevel között még több igen jeles erő van kik méltó társai lesznek a jeles bajnokoknak.

Az uszóversenyt igen érdekes *füleslabda mérkőzés* követi. Az *Aradi Torna egyesület* veszi fel a versenyt a füles labdában az *Aradi Athletikai Klub*bal, mely verseny igazgató voltánál fogva és mert mindkét csapatban igen ügyes játékosok vannak, előreláthatólag érdekes kiegészítője leend az uszó versenynek.

A verseny közöket a waggongyári zenekar hangversenyzése tölti ki.

Helyárak: Ülőhely 1 korona, állóhely 50 fillér, diák állóhely 30 fillér.

Jegyek előre válthatók szombat estig *Révész*

Nándor könyvkereskedésében Aradon, *Andrássy tér* minorita-palota.

+ A Lőrinc nap, díjlövészet. Az Aradi Polgári Lövész-Egylet szeptember hó 6., 7. és 8-án nagy díj lövészetet rendez, melynek a sorrendje a következő:

Vasárnap: szeptember 6-án reggel 9 órakor a díjlövészet megnyitása a főlövész-mester vagy helyettese által. A díjlövészet tart déli 12 óráig, délután 2 órától estig. Hétfőn: A díjlövészet folytatása reggel 8 órától déli 12 óráig, délután a lövészet folytatása estig. Kedden: A díjlövészet folytatása, fél 1 órakor dísz-ebéd, a díjlövészet folytatása este fél hat óráig, fél hét órakor a díjak elosztása a főlövész-mester által.

A lövész-egylet ugyanezen alkalomból kedden, szeptember 8-án, déli fél 1 órakor *dísz-ebédet* rendez, melyen egy teríték 3 korona. A dísz-ebéd a városligeti nagy vendéglő terem-helyiségében lesz. Előjegyezni lehet szeptember 6-áig az e célból körözött íveken és a lövöldő helyiségében. A lefizetett díjak ellenében igazoló-jegyeket adnak ki a dísz-ebédhez.

Nem lesz szabadságolás.

(A három éves katonákat bentartják.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, aug. 26.

Azok az elcsigázott, fáradt katonák, akik a nagygyakorlatok fárasztó munkáját azért végzik könnyű lélekkel, mert tudják, hogy után szabadulás vár rájuk, nagy szomorúságra fognak visszatérni az idén a kaszárnyákba. A három évi katonáskodásnak az idén nem vet véget a nagygyakorlat, a hadsereg hivatalos lapjában ma megjelent a hadügy-minis-

terület, mely „további megkötésig” hagyja, hogy a hadsereg legénysége, amelyre szerint szeptember 30-án állandóan szabadságlandó, az idén tényleges szolgálatoán *viszél* tandó.

A törvény szerint azokat a katonákat, akik kiszolgálják a három évet, szabadságra kell csátani. Ezzel szemben, közli a *Katonai Rendetek Lapja* ma kiadott száma az intézkedést melyet az obstrukció folytán bekövetkező ujonc nélküli állapot követel. Az intézkedés szerint azokat a katonákat, akik három évi katonai szolgálatukat az idén kitöltik és szokás szerint a szeptemberi gyakorlatok szabadságoltattak volna, nem bocsátják ki.

Az intézkedés érvénye további rendelkezést tart. Indoka az, hogy teljes külpolitikai szempontból sem kockáztatható az állam bizsága azáltal, hogy ketonaság nélkül legyen ma külpolitikai viszonyok pedig egyáltalán nem bírják a szélcsend és a szükséges biztosítékok jelenségeit. E hír, mindenfelé nagy szatetszést szült, annál is inkább, mert a szolgált katonák visszatartása akkor, amikor törvény három évi szolgálatot ír elő — határozottabban méltánytalan dolog.

A kényszer azonban legyőzi a megaláztatást, got s az tény, hogy a rendelet törvényellenes, szik, amennyiben az 1888. évi V. törvényben ki van mondva, hogy a sorhadban szolgálat esetén további szolgálatra bent tart. azon év december 31-ig, amely évben a három évi szolgálati kötelezettség lejár. A katonák október elsején szokásos hazabocsátását csak a zavartalan gyakorlat tette azzá, mire az a szolgálati idő végét jelentené, tényleg azonban ez csak szabadságolás.

A fent közölt hadügyminiszteri rend az összes csapatokra vonatkozik, kivéve a nial csapatokat, amelyekbe nem törvény szerinti történik az ujoncmegajánlás.

A Reichswehr a hadügyminiszteri rend

kifejezését: „további intézkedésig”, úgy értelmezi, hogy a legénység ha a hadvezetőségnek úgy tetszik, 1905. január 1-ig, illetőleg a jövő év december 31-ig is szolgálatban tartható. Ez azonban már határozott törvénytelenség.

Hogy a végleges határozat ebben a dologban mi lesz, az a magyarországi dolgok alakulásától függ s csak akkor fog majd eldőlni, ha a király Bécsbe visszautazik.

HIREK.

Halál az örültek házában.

— Egy aradi kereskedő sorsa. —

Arad, augusztus 26.

Az aradmegyei kórház elmebajos-osztályában ma egy küzdésekkel teli, viszontagságos élet ért a befejezéshez.

Az elmebajosok pavillonjában közel egy éve volt Heimbach József. Valaha tekintélyes aradi kereskedő-családból származott. Az apja nagy vagyont szerzett s még ő is szépen örökölt. Azonban a vagyont részint elspekulálta, részint könnyelmű életet élt. Mikor a férfi-kor derekára ért, alig maradt megélni valója. Ez a sors, az elszegényedés megzavarták lelki egyensúlyát. Csöndes örült volt, a ki az utcákon, kávéházakban, bolygott. A kávéházakban sokszor feltűnt a magas, erősen hajlott orru ember, aki nem törődve a többi vendégekkel, hosszú léptekkel mérte végig a kávéházat s szedte föl majd az egyik, majd a másik asztalról az újságot.

Kor a mániái kezdtek megnyilatkozni kórházba szállították, s ugyanakkor orvosok gondnokság alá helyezték.

Azóta sem harlottak semmi Heimbachról sive eltemetettek között volt s baja egyre sűrűsödött. Idekűnn, a nagy világban, még is, akik a jobb időkben, mikor még fiatal volt, közel állottak hozzá, alig tudták el-e.

Most azután az igazi halál lezárta a sorsát. Kórházban csöndesen, a paralízis-betegék elszenderedésével meghalt. Temetését azután egészen szegény ember volt, az itközség gondoskodik.

Az aradi hírlap. Ottenberg Tivadar, az Aradi Takarékpénztár vezérigazgatója több heti üdülési házaárkereseti és átvette hivatala vezetését.

A király Budapesten. Fővárosi tudósítónk írja: A király ma reggel rendes szokás szerint a Szent-István kápolnában tartott szentmisét. Ugy volt, hogy a király ma látogatja az iparcsarnokban levő tanonc- és munkások kiállítását, de a látogatás elmaradt a magánkihallgatások miatt. Ő felsége a kiállítását holnap, csütörtökön délelőtt 10 órára látogatja meg.

Az olasz király Párisban. Párisból távirat: A Matin szerint az olasz király látogatja a parlament egybegyűlése miatt, a mi az augusztus 18-án fog történni, egy heti halasztással.

A parlamenti bizottság ülése. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A vesztegetési afférban lefolyó parlamenti bizottság ma délelőtt Rohonyi vezetésével ülést tartott, amelyen elintézték a bizottság ülésein közreműködött tisztviselők, írók és szolgák jutalmazásának kérdését. Dr. Szivák Imre előadó felolvasta már ismételt előadói tervezetét, amelylyel szemben Pócsa külön véleményt benyújtott.

Arad és a tűzkatasztrófa áldozatai. A tűzkatasztrófa mely a budapesti tűzkatasztrófa által okozott károkat vesztett kereskedelmi alkalmazottak ügye iránt Aradon, az Aradi Kereskedők

körében megnyilatkozott, ma újabb adományokat jutatót a szerencsétlenek istápolására. Az Aradi Kereskedők Köréhez ma a következő adományokat küldték be:

Végvári ifj. Neuman Adolf	50 kor.
Guttman és Berger	4 kor.
Weinberger János	4 kor.
Morgenstern Gyula (mint özv. M. F. né honoráriumát)	4 kor.
Lippai sörfőző	3 kor.
Kornis Odön	2 kor.
Hönich Márkus	2 kor.
Donath Simon	2 kor.

A tegnap kimutatott 42 korona adományával együtt tehát eddig 113 korona van az Aradi Kereskedők Köre kezelése alatt. Ezenkívül Hönich Márkus indítványt tett, hogy a kör választmánya csütörtök esti ülésén maga is szavazzon meg bizonyos összeget a szomorú helyzetbe jutott kereskedelmi alkalmazottaknak.

— Geológusok a Maros mentén. Érdekes kutatások folynak most Aradmegye szomszédságában: Brád, Alváca és Vaskóh környékén és a Maros mentén. Böckh János miniszteri tanácsos és a magyar királyi földtani intézet igazgatója a hunyadmegyei Brádra érkezett, hogy a környéken működő geológusokat ellenőrizze. Először Pálffy Mór dr. oszt. geológust fogja felkeresni, aki Abrudbánya vidékét térképezi, majd Papp Károly dr. geológushoz megy, aki Alváca és Kazanezd ércetermő vidékein végez részletes geológiai vizsgálatokat. Végül Böckh Hugó dr. bányatanácsoshoz Biharvármegyébe megy, aki mint a selmechányi akadémián a geológia tanára, a nemrég elhunyt Pethő Gyula főgeológus félbemaradt munkáját folytatja, Vasvári környéken fogja megkezdni a vizsgálatot. Böckh igazgató innen a Maros völgyében működő geológusokhoz utazik.

— Aradi Katica. Megirtuk a múlt héten, hogy egyik Chorin Aron-utcai ház lépcsőjén egy reggel a házbeli cseregyökbe burkolva egy kített csecsemőt találtak. Az újszülött leány-gyermeket a város vette gondozásába s az aradi kórházban helyezte el, mert a csecsemő beteg. Azóta a kórház harmadik osztályában nevelik és táplálják a kített pólyasbabát s már nevet is adtak neki. Elkeresztelték Aradi Katicának, még pedig kétféle indokból erre a névre: Aradinak azért, mert Aradon találtatott, Katicának pedig azért, mert az apa lónót, aki a csecsemőt gondozza, Katicának hívják. Aradi Katica, akit még az a sors ért, hogy a nevet indokolva viselheti, a körülményekhez képest jól érzi magát.

Lassale-ünnep. Az aradi szocialisták augusztus 30-án, Lassale Ferdinánd, a szocializmus előharcosa halálának évfordulója alkalmából este, a Nagy pipa vendéglőben Lassale-ünnepet rendeznek. Az ünnep emlékbeszéd-ből táncból és szavalatokból fog állani.

Másfélezer tandíjmentes. A fővárosi kapitányi hivatala két nap alatt nem kevesebb, mint ezerhátszáz szegénységi bizonyítványt állított ki olyan szülők számára, akik gyermekeiket ennek alapján tandíjmentesen akarják iskolába járatni. A bizonyítványok kiadása még mindig tart.

Eljegyzés. Erdélyi Ferenc soborsini postatámester eljegyezte Michlbauer Vilma kisaszonny, Michlbauer Lajos szőlőbirtokos és aradi borkereskedő leányát.

Az Aradi Kereskedők Köre választmánya a hó 27-én, csütörtökön este kilenc órakor, a kör helyiségében ülést tart, a melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja Tedeschi Viktor elnök.

Szerencsétlenség a trónörökös vadászatán. Bécsből táviratozzák: A trónörökös göllingeri vadászatát hétfőn megrázó szerencsétlenség zavarta meg: Bärenhofs

Kleingöll hegyről lezuhant és azonnal szörnyen halt. A vadászatot a trónörökös intézkedése folytán azonnal abbahagyták.

— Halálozások. Fritz Ferencné szül. Brunhuber Gizella élete 45 ik évében Fehérléplomban elhunyt. Halálát az aradi Brunhuber Scherfeneder és Fritz családok gyászolják.

Gröschler Károly, az arad-csanádi vasutak egyik fékezője Borosjenőn meghalt. Holttestét ma Aradra szállították s itt temetik el a felső temető halott s házában.

— Terényi Irma vád alá helyezése. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az előzetes letartóztatásban levő Terényi Irma dolgában, aki tudvalevőleg a Gyürky István gróf kárára elkövetett okirathamisítással van vádolva, ma délelőtt határozott a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa Czárán István táblai bíró elnöksége alatt. A vádtanács Terényi Irmát okirathamisítás miatt vád alá helyezte. Ezzel egyidejűleg tárgyalta a vádtanács Dushegyi Gyula dr. védőnek kérelmét Terényi Irma szabadiábra helyezése dolgában. A vádtanács úgy határozott, hogy Terényi Irmát 1000 korona kaució mellett szabadiábra helyezi. Terényi Irma, akit az utóbbi idők eseményei nagyon megviseltek s aki az éjjel is szivgörcsöket kapott, sűrűn köszönte meg a szabadiábra helyezésre vonatkozó határozatot. A börtönözés után visszakísérte őt a fogházba, a hol addig marad, amíg valahonnét elő tudja teremteni a kikötött óvadék összegét.

— A leghiresebb emberek. Két orosz újság olvasóitól arra kért választ, hogy kiket tartanak ők a világ legjelentékenyebb embereinek. Az egyik orosz lap kizárólag orosz férfiakra engedte meg a szavazást, míg a másik a világ valamennyi híres emberéről kérte olvasói véleményét. Az első lap olvasói így szavaztak: Tolsztoj 987, Maxim Gorkij és Csehov Antal 618, Repin festő 483, Mendeljev tanár 429, Schaljapin operaénekes 314, Verescsagin 295, Metschnikov 281, Pavlov 213, Makovszky festő 126. A másik újság olvasói így szavaztak: Tolsztoj 956, Edison 679, Maxim Gorkij 650, Marconi 549, Röntgen 541, Ibsen 480, Spenser 426, Mendeljev, 418, Metschnikov, 362, Mommsen, 323. Egy német újság olvasóinak szavazata szerint Menzel, Nansen, Koch tanár és II. Vilmos császár a legjelentékenyebb emberek a világon.

— Adakozás a Kossuth szoborra. A Névtelen asztaltársaság négy koronát küldött be lapunk kiadóhivatalához az aradi Kossuth-szobor javára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Elvesztett egy kétszáz korona értékű ezüstből készült, brilláns kövekkel kirakott róza alakú nyakkendő-tű. A megtaláló, ha az elvesztett ékszertárgyat a rendőrségnek átadja, 20 korona jutalmában részesül.

— Általánosan el van ismervé az, hogy Weinberger Ferenc jóhírnévnek örvendő, szolid ékszerészünknél, Központi szál oda épület, a közönség a legelőkeltebb és leglelkiesmeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” szobóra, valamint díszes és étezközök, dús raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a t. közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltünteti a szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdéséget, fiataliságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ar 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Kranz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskalut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— Fontos tudnivalók az új iskolásvben. Az új iskolaév szeptember elején kezdődik. Milyen sok gondot okoz ilyenkor a vidéki szülőknek a gyermekeknek elhelyezése és főleg a rengeteg bevásárlás. Ami az utóbbi években, nagy köznyeségére szolgál a közönségnek, hogy van Aradon egy áruház, ahol ugygyzólván minden beszerezhető, s ez nagy időmegtakarítással jár. Ez a vállalat Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengi ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak droguerijában.

Adakozások az új templomra.

(Folytatólagos kimutatás.)

Arad, augusztus 26

Arad hölgyei által a minorita templom belső berendezésére indított gyűjtési akcióról a következő újabb kimutatást vettük:

Buja Sándorné gyűjtése: Buja Sándor 10 koroná, Buja Sándorné 6 kor., ifj. Buja Sándor 4 kor., Végh Lászlóné 1 kor., Szemők Sándorné 5 kor., Sajcz Jánosné 1 kor., Pelyhe Mária 2 kor., Nagy István 1 kor., Basch Ferencné 8 kor., Szabó Mártonné 1 kor., Szép Péterné 1 kor., Birer Bálintné 2 kor., Raskó Imréné 1 kor., Kovács Ferencné 1 kor., Hocz Mariska Schwelfer Kálmánné 1 kor., Dávid N. 2 kor., Cziffra Gyuláné 1 kor., Németh Pálné 1 kor., N. N. 1 kor., Weisz Józsefné 60 fillér, Kamráth Józsefné 2 kor., Balogh Imre 8 kor., Nagy Bertalánné 30 fillér, Medveczky Miklósné 30 fillér, Kiss Jánosné 60 fillér, Németh Sándorné 20 fillér, Hok Istvánné 40 fillér, Ivádi Józsefné 40 fillér, Ponucz Péter 4 fillér, Hegedűsné 20 fillér, Csabai János 40 fillér, Kovács János 40 fillér, Simon Rezső 10 fillér, Csanádi István 40 fillér, Bálint Sándor 20 fillér, Németh Károly 10 fillér, Horváth Károlyné 20 fillér, Bartucz Antal 20 fillér, Dvorcek 20 fillér, B. Nagy Endre 20 fillér, Strigán Ferencné 20 fillér, Borsos Istvánné 40 fillér, Rigó Mária 20 fillér, Pelle András 60 fillér, Ujváry Ignácné 30 fillér, Molnár Lajosné 40 fillér, Sárkány Mihályné 40 fillér, Fehér János 80 fillér, Daniél Péter 50 fillér, Szabó Jánosné 40 fillér, Barna Pálné 20 fillér, Böcsa Lajos 10 fillér, Hajdu Istvánné 20 fillér, Galbácsi Mátýásné 40 fillér, Dávid Józsefné 12 fillér, Madár Andrásné 20 fillér, Hám Józsefné 20 fillér, Beleznai Józsefné 40 fillér, A dohánybevéltő munkások filléres adománya Balogh Imre ur után 7 kor. 78 fillér. Összesen 74 kor. 84 fillér.

Cziffra Jánosné gyűjtése: Cziffra Jánosné 4 kor., Gáspár Mariska 2 kor., N. N. 1 kor., Szabó Pálné 1 kor., Montag Henrik 10 kor., Almosdi Gábor 30 fillér, Weisz Samu 2 korona, Balog Erzsébet 40 fillér, Forster Elek 2 korona, Cziffra János 10 kor., N. N. 60 fillér, K. Bugyi József 2 kor., Piros József 40 fillér, Kotroczó János 20 fillér, Bozonyi Tera 4 fillér, Nagy Mari 4 fillér, Medve Teréz 10 fillér, Gémes József 20 fillér. Összesen 38 kor. 28 fillér.

Darányi Jánosné gyűjtése: Darányi János 10 kor., Salgó Gusztáv 1 kor., Lajos Juliska 20 fillér, Vince Endréné 2 kor., Klein V. né 1 kor., Lámzer Jánosné 5 kor., özv. dr. Schönfeld Lipótné 50 fillér, Bakó János 40 fillér, Varjassy Árpád (1. részlet) 100 kor. Összesen 120 kor. 10 fillér.

Embey Ivánné gyűjtése: X. Y. 2 kor., Csepreghy Mihályné 4 kor., Ciurgariu Roman 10 kor., Fekete Árpád 5 kor., özv. dr. Vuiané 3 kor., Seculáné 1 korona, Paplitzky Antal 1 korona, Eles Armin 5 korona, Zöldy Jenóné 3 korona, Miklea Hortense 2 korona, „Viktoria“ takaré- és hitelintézet 50 korona, Amant János 1 korona, özv. Gouszig Józsefné 2 korona, Todorovics Katalin 40 fillér, Orbán János 2 korona, Pataky Imre 1 korona, Tiltzer Andrásné 2 korona, Finszter Jánosné 1 korona, Mezei József 1 korona, Drescher Árpádné 1 korona, Molnár Károly 1 korona, dr. Embey Gyuláné 10 korona, Embey család 100 korona. Összesen 208 kor. 40 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aradmegye és Aradváros összes állami és magánhivatalainak, intézeteinek, testületeinek, gyári és ipari vállalatának, takarékpénztárai és szövetkezeteinek, társasköreinek és asztaltársaságainak vezetőihez azt a tiszteletteljes k

rest intézzük: legyenek szivesek az Aradi Közlöny 1904. évi Nagy Képes Naptárának most készülő címtára részére melyet az idén is kiváló gondnal és pontossággal igyekezünk összeállítani — az illető hivatal vagy egyesület és vállalat tisztikarának (elnökségének, igazgatóságának, választmányának, stb.) szóval minden alkalmazottjának teljes névsorát (az állás megjelölésével) egy hét leforgása alatt az Aradi Közlöny szerkesztőségének címére megküldeni.

P. Muszka. A kért cím: Vas Imre, Weitzer János-utca.

AZ iskolaidényre!

Van szerencsém az iskola-idény közeledtével a m. t. szülők és tanuló ifjuság szives tudomására adni, hogy

**Andrássy-tér 20. sz. alá,
a Fischer Eliz-palota**

legnagyobb és ujonnan berendezett üzlet-helyiségébe áthelyezett és a szakma minden ágát felölelő könyv-, zenemű és papir kereskedésben óriási mennyiségű

iskolakönyvek

szintűgy mint az előző években, minden iskola részére, kitűnő állapotban

antiquarice kaphatók.

Minden nálam vásárolt tankönyv használhatóságáért felelek és az esetleg meg nem felelőket azonnal kicserélem. Minden, bármely intézetben használt iskolakönyv állandóan raktáron van.

Író és rajzszerkek, füzetek, körzők s a többi összes tanszerkek előírás szerint, a legjobb minőségben. Igen olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

Egyben ajánlom 60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat

melyben minden ujdonság kapható, továbbá

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntáramat

melyben szintén az összes ujdonságok megjelenésük után azonnal kivehetők.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papirkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára.

Telefon 385. sz.

REGÉNY-CSARNOK.

A toltek kincse.

— Eredeti regény. —

Írta: **Bit Gyula.**

(23)

(Folytatás.)

— Te fehérarcu, olyasmit mutatsz nekem, amit magad sem látsz, — szolt egy kis idő múlva a pap gunyos hangon. — Es ha tényleg ott vannak a macahuánok és csodás hatalommal vagytok feluházva, mért nem teszed őket láthatóvá, hisz a hegyeket sem látni tisztán ?!

Minden pillanatban reszkedtünk Cyrano felülésétől, de ő most is megállta helyét. A nyeregkápából kivette Fernando távcsövét és oda tartotta a papnak.

— Jer ide, — szolt hozzá, — rögtön láthatókká teszem a macahuánokat. Azonban a pap, mikor azt meglátta, nem mert lejönni az emelvényről. Epp oly veszedelmes eszköznek tartotta, mint a halátszörő botot.

— Hogyan, a „nagy szellem“ akarátának közvetítője és a hős Burburn király befolyásolója gyáva volna? — szolt Cyrano gunyosan a paphoz.

E szavakra a király környezetében halk moraj futott végig. Ekkor már néhány főharcos is állt a király mögött, kik szintén a bórjátón átléptek az emelvényre. A pap ingadozása pedig csak növelte azt a bámuló csodálkozást, amiben már eddig is részünk volt. Ez nem te el a papnak a figyelmet s mintha kockára te látna papi hatalmát, hirtelen elhatározással lépett az emelvényről és Cyranohoz.

— A „nagy szellem“ jutalmaztárságodat, — szolt ismét gunyos szemébe tartotta a távcsövet. A pap el-lantott bele, de nyomban visszaugrott. Rén nézett a távolba, de a kimagasló hárca-vül mitsem látott.

— Miért ijedt meg?

kor a király uőgött álló harcosok egyike, úgy tetszett, nem szenvedheti, a hatalmát mindenben magának vindikáló papot.

A pap mintha csak rosszul látott volna, újra belenézett a távcsöbe, de most is csak egy pillanatra, s ahogy elkapta a fejét, eltűnt a kép is, varázslatnak tetsző gyorsasággal. Magának sem akart hinni s nem válaszolt a harcosnak.

— Ugy látszik, hogy a „nagy szellem“ leragasztotta nyelvét az ő szolgájának, — szolt nevetve Cyrano. — Jöjj te harcos, nézz, a nagy-kigyó varázsbottjába és jelenj meg királyodnak, hogy mit láttál. A harcos minden félelem nélkül ment Cyranohoz. De ő is csak egy pillanattig nézett a távcsöbe.

— No, ne félj, a hold fia nem bántják „nagy szellem“ igaz hívőjét.

— Mit látsz Kiriz? — szolt a király a harcoshoz.

Kiriz újra belenézett, de most már több bátorsággal s míg szemét a távcsöven tartotta, beszélni kezdett:

— A macahuánok seregét látom.

— Mennyien vannak ?

— Sokon vannak, nem lehet számukat megmondani. A völgy szája és a hegyek elvannak árasztva macahuánoktól. Egy magas sziklán áll Solyomszem, közötté vannak Macahan és a kacagányosok. Ugy látom, hogy beszédet tart harcosaihoz... Most leszállt a szikláról és a harcosok levegőbe dobálják lándzsáikat... A hegyen hatalmas tüzet gyújtottak és áldozatot mutatnak be a „nagy szellem“-nek...

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Augusztus 27. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kalasz. József. — Protestáns naptár: Kalasz. József. — Görög-keleti naptár (augusztus 14.): M. Leás. — A nap kel 4 óra 56 perckor, nyugszik 6 óra 33 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtti 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepekön zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

Augusztus 27. Az aradi kereskedők asztalmányi ülése este 9 órakor.

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
 „ „ Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
 „ „ Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
 „ „ Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
 „ „ Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
 „ „ Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, IV. oszt. számára sajtó alatt.
 „ „ Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segítségével megbízásából, célszerű utításokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon és fia johirü lithografiai műintézetében vastag velin papíron, ára 20 fill.
 „ „ térképvázlata, a térképraajzolatfogalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.
 Lejtényi Sándor féle térképvázlatok, IV. kiadás, Magyarország és vizrajz és politika, 12 fillér. — Európa, Ázsia, Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, laponként 06 fillér.
 Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 50 fill.
 Lejtényi-féle Herbarium, 8. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.
 Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.
 Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás módszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.
 Sófalvy Pataky Kis Phonomimikai

a b c
 a b c

az olvasástani kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, ahol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan.

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp Csath, Gazdasági Ismétlő Iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 8. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskoláikba bevezetni. Kiadvány-jegyzékünkkel bármikor szolgálunk. Arad, 1908. augusztus hó.

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és fia,

könyvkereskedése.

Budapesti árú- és értéktözsze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 26

Délibeszéd. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szállárd irányzat mellett 30.000 métermássa került forgalomba, közben néhány fillérrel drágább árákon. A többi gabonanemnek kedvezők. Időjárás szeles.

Estibeszéd. Berlin 1¼ magasabb, Páris 10 olcsó b.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.37—7.38
Buza 1904. áprillásra	7.66—7.67
Rozs októberre	6.16—6.17
Rozs 1904. áprillásra	6.44—6.45
Zab októberre	5.47—5.48
Zab 1904. áprillásra	5.71—5.72
Tengeri augusztusra	6.15—6.16
Tengeri szeptemberre	6.14—6.15
Tengeri 1904. májusra	5.30—5.31
Repece augusztusra	10.65—10.75

Zárás 5 órakor:

Buza októberre	7.41—7.42
Buza 1904. áprillásra	7.70—7.71
Rozs októberre	6.16—6.18
Rozs 1904. áprillásra	6.44—6.45
Zab októberre	5.49—5.50
Zab 1904. áprillásra	5.71—5.72
Tengeri augusztusra	6.16—6.17
Tengeri szeptemberre	6.14—6.15
Tengeri 1904. májusra	5.36—5.37
Repece augusztusra	

Szeszüzet.

— Augusztus 26. —

Mai jegyzésünk: Készárd nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, pes 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Ésdrított mosók 12'80—13'— korona mmásánként.

NYILTÉR.*

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
 rostált darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmertve, házhoz szállítva,
 kétszer mesott, valódi porosz

kovács - kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-
 orvosiilag első helyen ajánlva.

Kérem prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Aradon:

11-12.

Használt

iskola-könyvek

félárban kaphatók

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésben, Aradon, 1424

Weitzer János-(Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

18 év óta általánosan előismert megbízható kiszolgálás.

Városi és megyei telefoni 517.

800.000

koronát

meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **≡** azért a **≡** ?
 pénzért?

— Tessék megnézni. —

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

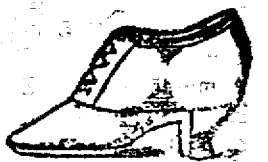
És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Eszmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondoldj magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyerük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

1501

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ
 SZÖVETKEZETENEL,

Andrássy tér 22. (Hajós gyógyszerár mellett.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengli-ház.)